

Anka
Florczak

Jhlan!

ilustrowała Aleksandra Słowińska

DWIE SIOSTRY

Maroko dla dociekliwych

Anka Florczak

Maroko dla dociekliwych

ilustrowała
Aleksandra Słowińska

Wydawnictwo Dwie Siostry
Warszawa 2025

Ahlan, cześć! Zapraszam w niezwykłą podróż!
Na północnym zachodzie Afryki, zaledwie
kilkanaście kilometrów od Europy, leży kraj,
który po arabsku nazywa się Al-Mamlaka al-Maghribijja
(czyli **Królestwo Zachodu**), a po polsku – Maroko.

Marokiem rządzi **król**, a religią państwową jest **islam**
(zob. s. 89). Władca odpowiada za około 37 milionów
poddanych. Większość z nich to **Amazygowie**
(zob. s. 28) i **Arabowie** oraz potomkowie Amazygów
i Arabów, ale w Maroku można także spotkać Żydów
czy pochodzących z pustyni Saharyjczyków (Saharawi).

Turyści uwielbiają ten kraj. Nic dziwnego! Każdy
znajdzie tu coś dla siebie. Potężny Ocean Atlantycki
przyciąga wielbicieli surfingu, na miłośniczeki pływania
czeka spokojniejsze Morze Śródziemne. Amatorzy
wspinaczki mogą wyruszyć w góry Atlas, poszukiwacze
pięknych widoków zachwycą się malowniczymi

dolinami rzek. A ci, którzy pragną niezapomnianych przeżyć, z pewnością skuszą się na wyprawę na grzbietach wielbłądów do zielonych oaz, gdzie rozbrzmiewa śpiew ptaków i szmer krystalicznych strumyków.

W Maroku można też przenieść się w czasie! Jak to, zapytacie? Otóż Marokańczycy posługują się aż **trzema kalendarzami!** Tym samym co my, kalendarzem muzułmańskim – według którego ta książka ukazała się w 1446 roku – oraz kalendarzem Amazygów, zgodnie z którym... mamy rok 2975.

6

Więcej kalendarzy to więcej **świąt**. Towarzyszą im barwne festiwale, bo Marokańczycy i Marokanki uwielbiają świętować! Największą z okazji jest Id al-Kabir (inaczej Id al-Adha), czyli Święto Ofiarowania. Odbywa się w dwunastym miesiącu kalendarza muzułmańskiego na pamiątkę ofiary

Ibrahima. (Pamiętacie Abrahama z Biblii? Tak, to on!)
Drugim bardzo ważnym świętem jest Id al-Fitr.
To święto dziękczynienia obchodzone na koniec postu

trwającego przez cały dziewiąty miesiąc, ramadan (zob. s. 92). Nie można również zapomnieć o Id al-Maulid – obchodach urodzin Mahometa w trzecim miesiącu kalendarza muzułmańskiego! Według zwykłego kalendarza odbywają się w Maroku święta państwowe. Na przykład 30 lipca obchodzi się Aid l-arsz (Dzień Tronu) ku czci obecnego króla. 18 listopada odbywa się zaś radosny Id al-Istiqlal (czyt. id al-istiklal) – Dzień Niepodległości. Upamiętnia on triumfalny powrót wypędzonego przez Francuzów sułtana Muhammada V (zob. s. 33). A według kalendarza Amazygów obchodzi się **Yennayer** (czyt. jennajer) – amazydzki Nowy Rok, który w zwykłym kalendarzu wypada 12 stycznia (zob. s. 28).

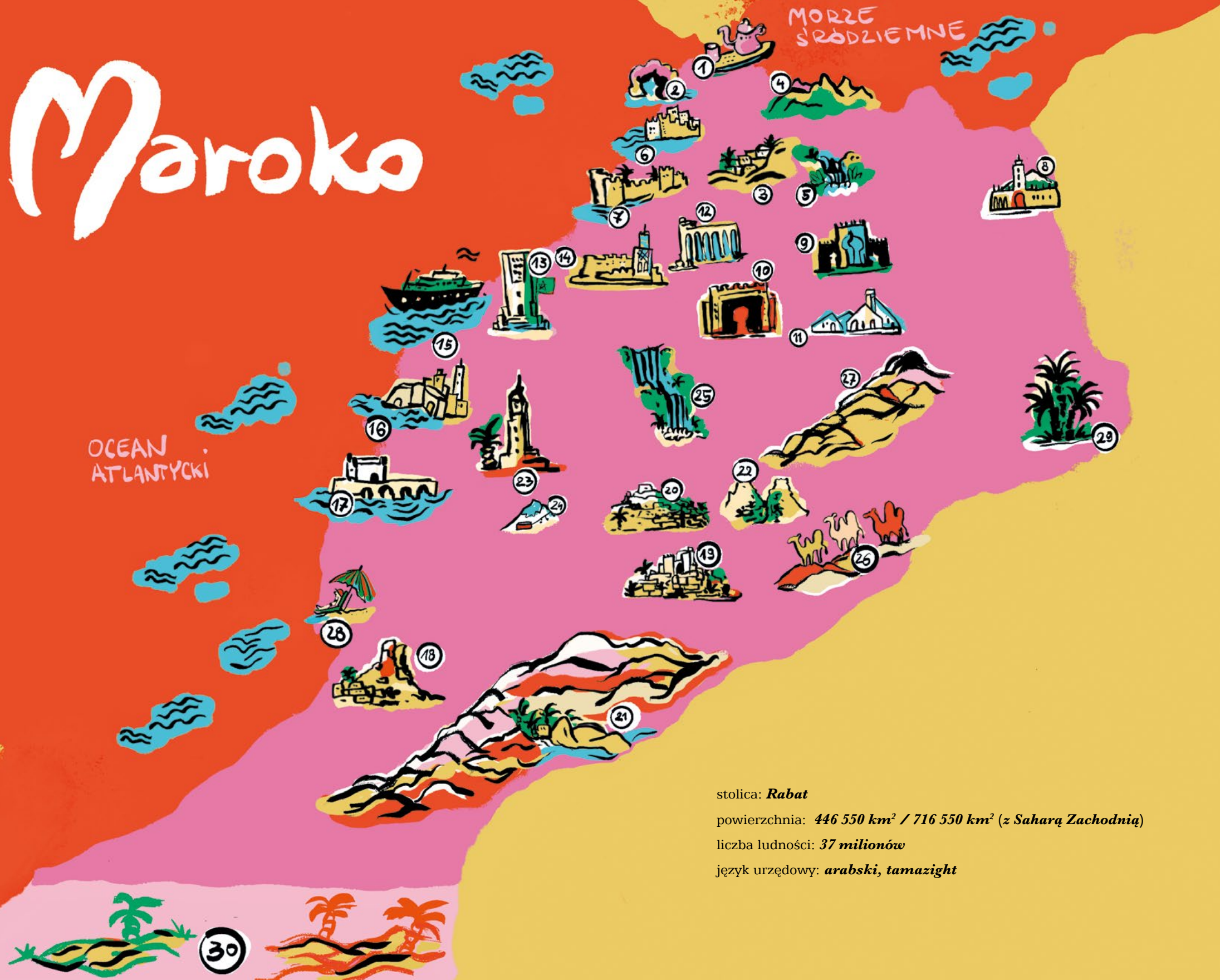
8

To co, wyruszamy? Zaopatrzyć się w euro, które zamienicie później na miejscowe **dirhamy**, i koniecznie założyć wygodne buty! Nie zapomnijcie też o tej książce! **Yalla nsafro** (czyt. jalla nsafro) – w drogę!

Maroko

stolica: **Rabat**

powierzchnia: **446 550 km² / 716 550 km² (z Saharą Zachodnią)**

liczba ludności: **37 milionów**

język urzędowy: **arabski, tamazight**

Moja wątrobo!

Jeśli odwiedzacie Maroko po raz pierwszy, na początku poczujecie się pewnie odrobinę nieswojo. Możecie odnieść wrażenie, że znaleźliście się w środku jakiejś strasznej awantury. W Polsce ludzie na ulicy mówią raczej mało i rzadko podnoszą głos – a tu wszyscy bez przerwy na siebie krzyczą! Szybko jednak zrozumiecie, że nic złego się nie dzieje. Marokanki i Marokańczycy po prostu tak rozmawiają: głośno, dużo i z każdym. Nawet nieznajomi potrafią prowadzić długie i ożywione rozmowy, jak gdyby znali się całe wieki. Można to zaobserwować chociażby w autobusie.

Kiedy ktoś powie do was **maszi muszkil**, możecie być pewni, że jest przychylnie nastawiony i właśnie informuje was, że „nie ma problemu”. Jeszcze lepiej, jeśli usłyszycie **kbida dyali** (czyt. kbida djali), czyli „moja wątrobo”. Jak to? Tak naprawdę znaczy to „kochanie”!

Poliglota to osoba,
która zna wiele
różnych języków.

A po jakimu? Dobrze pytanie.
Bo Marokanki i Marokańczycy są
prawdziwymi poliglotami! Mają dwa języki oficjalne:
arabski oraz **tamazight**, czyli język Amazygów
(zob. s. 28). Na co dzień jednak mówią głównie
daridża, która jest mieszanką arabskiego, tamazight,
francuskiego i hiszpańskiego. Ale to nie wszystko!
W różnych częściach kraju używa się także rozmaitych
dialektów (odmian języka), wielu ludzi zna **francuski**
lub **hiszpański** i coraz więcej osób mówi po
angielsku.

26

Jeśli chcielibyście nauczyć się daridży, gramatyka
raczej nie sprawi wam trudności (uwierzcie mi – polski
jest dużo trudniejszy!), ale wymowa być może już
tak. Czasami niewielka różnica w brzmieniu słowa
może całkowicie zmienić jego znaczenie i doprowadzić
rozmówców do śmiechu. Na przykład **rajli** przeczytane
jako „rażli” znaczy „mój mąż”, a przeczytane jako „rżli”
oznacza... moją stopę.

Rajli? To jakim alfabetem zapisuje się daridżę?
Jak komu wygodnie. Marokańczycy posługują się
w tym celu alfabetem arabskim lub łacińskim, czyli
tym co my. Tyle tylko, że w miejsce arabskich liter
niemających odpowiednika w naszym alfabecie
wstawiają cyfry (z takim zapisem najczęściej można się
spotkać w mediach społecznościowych). Na przykład
مرحبا, czyli „witaj”, zapisuje się **mer7ba**. A jak się
czyta? Zajrzyjcie do ściągawki!

Ściągawka z marokańskiej
wymowy (z pominięciem liter,
które wymawia się tak samo
jak po polsku):

piszemy

czytamy

ق / q / 9

gardłowe **k**; np. **souq / sou9**
(czyt. suk) – targ

ي / y

j; np. **Yassine** (czyt. jasin) – imię

ش / sh / ch

sz; np. **shwija** (czyt. szlija) – powoli,
trochę

ج / j

ż; np. **jmel** (czyt. żmel) – wielbłąd

خ / kh

ch; np. **khobz** (czyt. chubz) – chleb

ح / 7

gardłowe **h**; np. **7rira** (czyt. hrira) –
zupa

و / ou

u; np. **7anout** (czyt. hanut) – sklep

ع / 3

gardłowy, ściśnięty dźwięk, jakbyście
wpychali tył języka do gardła, po
polsku zapisywany apostrofem; np.
na3na3 (czyt. naa'naa') – mięta

و / w

ł; np. **wacha** (czyt. łacha) – dobrze

ء / 2

przerwa w słowie; np. **3a2ila**
(czyt. a ila) – rodzina

27

© Copyright for the text by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2025
© Copyright for the illustrations by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2025
© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2025

ISBN 978-83-8150-533-8

wydanie I

wydawnictwodwiesiostry.pl

redakcja: Karolina Iwaszkiewicz

konsultacja merytoryczna: Hanna Jankowska

korekta: Dominika Cieśla-Szymańska, Małgorzata Kuśnierz

skład i przygotowanie do druku: Piotr Bałdyga

druk: Edica sp. z o.o.

Wydawnictwo Dwie Siostry sp. z o.o., ul. Stefana Jaracza 2, 00-378 Warszawa

Biblioteki, szkoły, przedszkola, księgarnie i inne instytucje zainteresowane ofertą specjalną zachęcamy do kontaktu z działem handlowym (marketing@wydawnictwodwiesiostry.pl, +48 577 888 278).

W serii „Świat dla Dociekliwych” ukazały się także:

Ile cukru zmieści się w herbacie?
Przed czym chroni ręka Fatimy?
Czy lew może strzelić gola?
O czym śpiewają muezzini?

Ahlan! Cześć! Zaraz wszystkiego się dowiecie!
Zapraszamy w niezwykłą podróż po Maroku.
Zobaczycie tu podobne do labiryntów stare dzielnice,
tajemnicze ogrody i pełne skarbów bazyry,
posłuchacie uzdrawiającej muzyki i fascynujących opowieści,
a przede wszystkim – poznacie Marokanki i Marokańczyków.
To ludzie, którzy noszą stroje jak z bajki, kochają jeść
i tańczyć i nigdy się nie spieszą, a kiedy kogoś lubią,
mówią do niego „moja wątrobo”.
Na pewno się z nimi zaprzyjaźnicie!

wydawnictwodwiesiostry.pl